

Igor Šulaj
Poradca predsedu NKÚ SR

Aktuálne témy v oblasti ESG a praktické aplikácie v Slovenskej republike

Výzvy vo verejnom sektore

Bratislava 4. septembra 2024

info@nku.gov.sk

www.nku.gov.sk

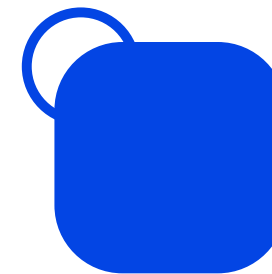
Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej Republiky

Výzvy Verejného sektora

01

Vykazovanie údajov o UDRŽATEĽNOSTI pre Podnikateľský sektor a Verejný sektor je ROZDIELNE.

02

Čo s údajmi, ktoré získa štát z Výročných správ od Podnikateľského sektora?

03

Povinné vykazovanie údajov o Udržateľnosti pre podnikateľské subjekty obchodné spoločnosti. Čo štátne podniky ?

04

Vyhodnotenie vplyvu miest obcí a vyšších územných celkov pri plnení cieľov ESG.

05

Pomoc štátu pri zákonom definovaných údajov o Udržateľnosti vo Výročných správach.

06

Preškolenie zamestnancov Verejného sektora na novú metodiku údajov zahrňovaných vo Výročných správach vrátane analýz uvedených údajov.

07

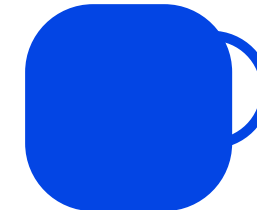
Úlohy NKÚ SR súvisiace s ESG štandardami a klimatickými zmenami.

Výzvy Verejného sektora

01

Vykazovanie údajov o UDRŽATEĽNOSTI pre Podnikateľský sektor a Verejný sektor je ROZDIELNE

Starostlivosť a ochrana životného prostredia je jednou z významných priorít ľudstva. **Je len jedno životné prostredie, ktoré máme pre život k dispozícii a preto si ho musíme chrániť.**

Udržateľnosť vrátane ochrany životného prostredia bola definovaná orgánmi Európskej únie v štandardoch ESG, ktoré zahŕňajú:

- **environmentálne dosahy podniku (E),**
- **vzťahy so zamestnancami a blízkymi komunitami (S)**
- **a transparentnosť vedenia podnikov (G)**

Vykazovanie údajov o Udržateľnosti a teda aj uplatňovanie princípov štandardov ESG je však rôznorodé :

- samostatne je sledované **na úrovni Verejného sektora najmä Štátu a to najmä pri nástrojoch EÚ (najmä Plánu obnovy a odolnosti ako aj EŠIF) formou rozpočtových nástrojov (kapitoly, výzvy, programy, podprogramy ...)**
- samostatne **na úrovni Štátu (ministerstvami) zameranými na dodržiavanie štandardov a technických noriem EÚ** zameraných na kvalitu životného prostredia, štandardov a noriem zameraných na ochranu pracovnej sily a nevytvárania diskriminačných podmienok, vytvárania
- Samostatne **na úrovni Významných subjektov verejnej správy (napríklad VÚC, miest a obcí atď...),** ktoré svojimi politikami, rozpočtovými a inými nástrojmi plnia ciele a priority definované v ESG štandardoch
- samostatne je definované povinnosťou **Podnikateľských subjektov poskytovať povinne údaje vo Výročných správach** (tak pre bankové, poisťovacie a finančné inštitúcie a ostatné podnikateľské subjekty)

Vzniká teda otázka ale aj Výzva pre Verejný sektor či je možné toto rôznorodé vykazovanie údajov zosúladiť a vyhodnotiť za celý štát

1. Vykazovanie údajov o UDRŽATEĽNOSTI pre Podnikateľský sektor a Verejný sektor je ROZDIELNE

Nástroje Verejného sektora

Štruktúra Plánu obnovy a odolnosti :

- **Zelená ekonomika** **2.103 mil. eur**
Obnoviteľné zdroje energie, Udržateľná doprava, Obnova budov, Dekarbonizácia priemyslu, Adaptácia na klímu

- **Vzdelávanie** **818 mil. eur**
Dostupnosť rozvoj a kvalita inkluzívneho vzdelávania, Zvýšenie kvality vysokoškolského štúdia, Vzdelávanie pre 21. storočie

- **Veda výskum inovácie** **670 mil. eur**
Efektívnejšie riadenie a financovanie vedy a výskumu a inovácií, Lákanie a udržiavanie talentov

- **Zdravie** **1.402 mil. eur**
Moderná a dostupná zdravotná starostlivosť, Dostupná sociálna zdravotná starostlivosť, Starostlivosť o duševné zdravie

- **Efektívna verejná správa** **1.014 mil. eur**
Zlepšenie podnikateľského prostredia, Reforma justície, Boj proti korupcii, Digitálne Slovensko

- **RePower EÚ** **403 mil. eur**

SPOLU

6.410 mil. eur

Táto štruktúra je zhodná s cieľmi ESG.

Finančné prostriedky sú alokované v sume 6,41 mld. eur s intervalom čerpania do konca roku 2026.

Uvedené finančné prostriedky sú aj z dôvodu ESG princípov považované za nenávratné finančné prostriedky.

Primárne čerpanie a riadenie Plánu obnovy a odolnosti je z pozície vlády SR. Indikátory, ciele, ukazovatele pre národnú potrebu ako aj kontroly čerpania EÚ zdrojov **vyhodnocuje samostatný informačný systém.**

Plán obnovy a odolnosti máj 2024 čerpaných cca 7,39 % (alokovaných 2 mld. eur).

Základná štruktúra EŠIF Vybratých Programov Slovensko 2021 – 2027 podľa priorít ESG :

- **Zelenšie Slovensko** **4.200 mil. eur**
Európsky cieľ politiky 2 - Zelenšia, nízkouhlíková Európa
Zamerané na **energetickú efektívnosť, znižovanie emisií skleníkových plynov, energiu z obnoviteľných zdrojov** a uskladňovanie energie reflektujúc aj globálnu situáciu a potrebu znižovania závislosti slovenskej ekonomiky na energetických zdrojoch z Ruska. Podporia investície na **adaptáciu na zmenu klímy**, prístupu k vode, na **posilnenie ochrany prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry**, ako aj udržateľnú mestskú mobilitu.
Na ochranu prírody a biodiverzity je vyčlenených 721 miliónov eur (podporu chránených častí prírody a krajiny - 248 mil. eur, a prieskum, sanáciu a monitorovanie environmentálnych záťaží - 239 mil. eur). Pre zdravší život v mestách a obciach budú dôležité investície do udržateľnej mestskej mobility (891 mil. eur), medzi nimi aj investície do ekologickej verejnej dopravy (491 mil. eur)
- **Sociálnejšie a inkluzívnejšie Slovensko** **3.300 mil. eur**
Európsky cieľ politiky 4: Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa
Investíciami sa má podporiť prístupný trh práce, **kvalitné a inkluzívne vzdelávanie**, získanie zručností pre lepšiu adaptabilitu a inklúziu na základe potrieb trhu práce, aktívne začlenenie a podporu dostupných sociálnych služieb pre znevýhodnené a najodkázanejšie skupiny obyvateľstva, vrátane marginalizovaných rómskych komunít, rodinné poradne, ako aj podporu sociálnych inovácií a potravinovú a materiálnu pomoc pre najodkázanejšie osoby.

- Táto štruktúra je veľmi podobné až zhodná s cieľmi ESG. Nie všetky ciele však musia byť zamerané na oblasti ESG.
- Finančné prostriedky sú alokované v sume 7,5 mld. eur s intervalom čerpania do konca roku 2027. Uvedené finančné prostriedky sú aj z dôvodu ESG princípov považované za nenávratné finančné prostriedky.
- Indikátory, ciele ukazovatele vyhodnocuje samostatný informačný systém ITMS a obdobné systémy.

Programová štruktúra vychádza zo schváleného štátneho rozpočtu a rozpočtu verejnej správy na roky 2024 – 2026

Programová štruktúra (vrátane EŠIF a Plánu obnovy a odolnosti) je prispôsobená najmä :

- rozpočtovým kapitolám
- významným subjektom verejnej správy dopravným podnikom, Sociálnej poisťovni, Zdravotnému poisteniu, Slovenskému pozemkovému fondu, NDS a.s., Železniciam SR, Železničnej spoločnosti a.s., MH manažmentu a.s., ŠFRB, UDZS) atď...
- výdavkom zo štátu na mestá a obce a VÚC

Programy štátneho rozpočtu mimo EŠIF a Plánu obnovy a odolnosti majú svoje vlastné ciele, indikátory, ukazovatele.

Vyhodnocujú sa každoročne v záverečných účtoch kapitol ako aj celkovo v Štátnom záverečnom účte.

Vyhodnocujú sa po stránke finančnej a tiež z pohľadu plnení cieľov, indikátorov, ukazovateľov.

1. Vykazovanie údajov o UDRŽATEĽNOSTI pre Podnikateľský sektor a Verejný sektor je ROZDIELNE

Nástroje Verejného sektora

Ak tieto ciele sleduje a monitoruje :

- OSN v Agende 2030 Udržateľného rozvoja
- Európska únia v Európskej zelenej dohode a v štandardoch ESRS

Vzniká otázka či by ich bolo možné ich vyhodnocovať komplexne aj za verejnú správu a podnikateľský sektor.

Je za životné prostredie zodpovedné pri jeho vyhodnocovaní prioritne len Ministerstvo životného prostredia, celá vláda SR alebo aj celý verejný a podnikateľský sektor?

Bude mať Slovensko samostatný nový komplexný pohľad na :

- dodržiavanie cieľov ESG pre Podnikateľský sektor (na základe údajov z Výročných správ podľa Nariadenia CSRD a ESRS štandardov)
- dodržiavanie cieľov ESG pre Verejný sektor podľa Výziev a programov EŠIF, Plánu obnovy a odolnosti ako aj programov schválených v štátnom rozpočte a rozpočte verejnej správy ?

17 ESG CIEĽOV

Cieľ 1: Žiadna chudoba

Cieľ 2: Nulový hlad

Cieľ 3: Dobré zdravie a blahobyt

Cieľ 4: Kvalitné vzdelávanie

Cieľ 5: Rodová rovnosť

Cieľ 6: Čistá voda a hygiena

Cieľ 7: Dostupná a čistá energia

Cieľ 8: Dôstojná práca a hospodársky rast

Cieľ 9: Priemysel, inovácie a infraštruktúra

Cieľ 10: Zníženie nerovností

Cieľ 11: Udržateľné mestá a komunity

Cieľ 12: Zodpovedná spotreba a výroba

Cieľ 13: Opatrenia v oblasti klímy

Cieľ 14: Život pod vodou

Cieľ 15: Život na súši

Cieľ 16: Mier, spravodlivosť a silné inštitúcie

Cieľ 17: Partnerstvá pre ciele

1. Vykazovanie údajov o UDRŽATEĽNOSTI pre Podnikateľský sektor a Verejný sektor je ROZDIELNE

Vzniká Výzva Verejnej správy či pri prehodnotení Programov financovaných z vlastných zdrojov štátneho rozpočtu (nie EŠIF a Plánu obnovy a odolnosti) nevytvoriť jednotnú štruktúru indikátorov, ukazovateľov tak aby :

- boli dodržané možné výdavkové limity podľa jednotlivých programov
- bolo možné posúdenie programov podľa cieľov definovaných pre potreby ESG napríklad podľa cieľov ESRS :
 - ✓ cieľmi zameranými na zmenu klímy
 - ✓ cieľmi zameranými na znižovanie znečisťovania
 - ✓ cieľmi zameranými na čisté vody a kvalitu vodného hospodárstva
 - ✓ cieľmi zameranými na kvalitu biodiverzity
 - ✓ cieľmi zameranými na lepšie využívanie zdrojov a obehového hospodárstva
 - ✓ cieľmi zameranými na podporu vlastnej pracovnej sily, ovplyvnených spoločenských, Spotrebiteľov a koncových užívateľov
 - ✓ cieľmi zameranými na obchodného správania sa manažmentu vrátane dodržiavania predpisov pri obchodovaní s dodávateľmi a odberateľmi

Výzva pre Verejný sektor

Môžu byť vyhodnotené údaje napríklad kapitálových a bežných výdavkov za celý štát ? Môžu byť definované základné ciele súvisiace so znižovaním klimatickej záťaže, ochrany vody, pôdy, biodiverzity?

Môžeme týmito ukazovateľmi poskytnúť občanom informácie o zmysluplnosti, hospodárnosti, efektívnosti, účelnosti a účinnosti vynakladania verejných zdrojov pri ochrane životného prostredia a naplňania cieľov ESG politik Európskej únie a Slovenska ?

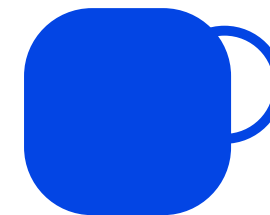

Ak podnikateľské subjekty budú povinné poskytovať informácie o Udržateľnosti vo Výročných správach aj v elektronickej podobe potom vzniká pre štát **možnosť vyhodnotenia takto získaných údajov za celý Podnikateľský sektor.**

Budú tieto **údaje spracované štátnymi inštitúciami** Napr. MF SR alebo MŽP ?

Aká bude **štruktúra týchto údajov**. Budú napríklad vyhodnocované podľa oblastí a cieľov štandardov ESRS ?

Ak budú vyhodnocované tieto údaje budú aj **verejne dostupné** pre občanov, finančné inštitúcie, investorov ?

Individuálne vykazovanie údajov o UDRŽATEĽNOSTI v Novele zákona o účtovníctve 155/2024 Z. z. § 20c :

Povinnosť zahrnúť do Výročnej správy individuálne vykazovanie informácií o udržateľnosti, ktorého súčasťou sú informácie potrebné na pochopenie vplyvu účtovnej jednotky na aspekty udržateľnosti vrátane toho ako aspekty udržateľnosti ovplyvňujú rozvoj, výkonnosť a postavenie účtovnej jednotky, má :

- **banka (okrem NBS) a poisťovňa (okrem Zdravotnej poisťovne).** Ak tieto účtovné jednotky spĺňajú určité veľkostné kritériá (majetok 25 mil., obrat 50 mil. , zamestnanci 250, alebo emitoval cenné papiere)
- **obchodná spoločnosť.**

Obchodná spoločnosť musí vykazovať údaje o Udržateľnosti ak (§20c zákona o účtovníctve) :

a) **Za ROK 2024** ak priemerný počet zamestnancov presiahol 500 ak k 31.12.2023 majetok 25 mil. eur a čistý obrat 50 mil. eur a k 31.12.2022 majetok 20 mil. Čistý obrat 40 mil. eur

b) **Za ROK 2025** v každom z dvoch bezprostredne predchádzajúcich účtovných období spĺňa aspoň **dve z nasledovných podmienok** majetok 25 mil. eur, čistý obrat 50 mil. eur a priemerný počet pracovníkov 250

c) **Za ROK 2026** v každom z dvoch bezprostredne predchádzajúcich účtovných období spĺňa aspoň **dve z nasledovných podmienok (§20c odsek 1a)**

... Prvé podmienky majetok od 450 tis. do 5 mil., čistý obrat od 900 tis. do 10 mil., počet zamest. od 10- 50

... Druhé podmienky majetok od 5 mil. do 25 mil., čistý obrat od 10 do 50 mil., počet zamest. od 50 - 250

alebo

b) **emitovala cenné papiere** a tie boli prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu členského štátu a v každom z dvoch bezprostredne predchádzajúcich účtovných období spĺňa aspoň dve podmienky veľkostných podmienok

Štátne podniky vykonávajú svoju podnikateľskú činnosť podľa zákona č. 111/1990 Zb. v znení neskorších zmien a doplnkov.

Nie sú definované v zákone o účtovníctve ako obchodná spoločnosť.

Obchodné spoločnosti sú vymedzené Obchodným zákonníkom č. 513/1991 Zb. v znení neskorších zmien a doplnkov.

Predmetom činnosti štátnych podnikov je tiež podnikateľská činnosť za účelom dosahovania zisku.

Sú zapísané v obchodnom registri

Zostavujú Výročnú správu

Majetkovo, obratom a počtom pracovníkov sa jedná o významné subjekty verejnej správy

V novele zákona o účtovníctve je povinnosť spracovania Výročnej správy v oblasti udržateľnosti len pre podnikateľské subjekty. Takto vypracovaná Výročná správa podlieha audítorskému overovaniu.

Na druhej strane môžu mať aj **mestá a obce ako aj vyššie územné celky významné aktivity**, ktoré obsahovo a vecne naplňajú oblasti a ciele ESG štandardov.

V takomto prípade môžu mať zvažovať použitie zdrojov financovania tak :

- z vlastných zdrojov (ktoré sú najdrahšie)
- tak zo zdrojov EŠIF ako aj Plánu obnovy a odolnosti
- ako aj z cudzích zdrojov (napríklad úverov alebo dlhopisov)

Najmä posledné dva zdroje financovania si môžu vyžadovať transparentné objektívne údaje, ktoré nepodliehajú greenwashingu.

Takéto objektívne údaje si môžu tiež vyžadovať občania pri ich rozhodovaní o realizácii miestnej a komunálnej politiky počas výkonu verejnej funkcie alebo v období volieb do samosprávnych orgánov.

Vzniká teda Výzva zameraná na objektívne posúdenie oblastí a cieľov podľa ESG štandardov vo Výročných správach a to v prípadoch ak sa mesto alebo obec, ktoré nepodlieha auditu rozhodne uvedené údaje poskytnúť v týchto správach. Následne vzniká potreba objektívneho nezávislého posúdenia údajov o Udržateľnosti.

Výzvy Verejného sektora

05 Pomoc štátu pri zákonom definovaných údajov o Udržateľnosti vo Výročných správach

Ak štát definoval na základe Nariadení CSRD povinnosť vykazovania údajov o Udržateľnosti vo Výročných správach mohol by považovať aj o :

- **technickej softwarovej pomoci**
- ako aj **metodickej pomoci pri vyplňaní Výročných správ.**

Je to výzva, ktorú by mohli oceniť podnikateľské subjekty.

Vypĺňanie niekoľko tisícových indikátorov a ukazovateľov môže byť náročné tak po metodickej stránke ako aj technickej stránke odosielania údajov do Bruselu.

Preto možná softwarová podpora spracovania údajov ako aj metodika zberu a vyhodnotenia podstatných informácií prostredníctvom by bola prínosom pre podnikateľské subjekty.

Podpora by mohla zahrnúť napríklad aj údaje v hodnotovom reťazci poskytovaných zo štátov mimo Európsku úniu (tretích štátov) ako aj metodiku konsolidácie údajov v hodnotovom reťazci.

Výzvy Verejného sektora

06

Preškolenie zamestnancov Verejného sektoru na novú metodiku údajov zahrňovaných vo Výročných správ vrátane analýz uvedených údajov

Preto bude potrebné a to tak pre tieto obchodné spoločnosti ale aj pre akcionárov týchto spoločností zabezpečiť preškolenie súvisiace so spracovaním a vyhodnotením nových Výročných správ a to najmä v časti zameranej na Udržateľnosť.

BOD
03

BOD
02

Vo verejnom sektore to môžu byť napríklad subjekty verejného záujmu, ktoré sú napríklad reprezentované významnými podnikmi v oblasti dopravy, energetického hospodárstva atď...

BOD
01

Nové povinnosti definované zákonom o účtovníctve sa môžu týkať aj významných obchodných spoločností - podnikov, ktoré sú subjektami verejnej správy.

Výzvy Verejného sektora

07 Úlohy NKÚ SR súvisiace s ESG štandardami a klimatickými zmenami

I napriek uvedeným aktivitám je Výzvou pre NKÚ SR v nasledujúcom období najmä :

- odborné a profesionálne zastupovanie NKÚ na pôde INTOSAI a EUROSAI. Výmena informácií o kontrolných postupoch a metodikách pri kontrolách zameraných na životné prostredie, Agendy 2030 ako aj cieľov ESG
- odborné a profesionálne plánovanie a príprava kontrolných akcií zameraných na oblasti Udržateľného rozvoja podľa kritérií OSN a EÚ,
- vzdelávanie pracovníkov v nových legislatívnych postupoch Európskej únie zameraných na Udržateľnosť, štandardy ESG, ESRS ako aj národnej legislatívy, ktoré implementuje nové smernice a nariadenia EÚ,
- zapracovanie nových metodických postupov pri vypracovaní správ o Návrhu Rozpočtu verejnej správy ako aj Štátneho záverečného účtu,
- zapájanie sa do medzinárodných kontrolných aktivít zameraných Udržateľnosť organizovaných inými NKÚ členských krajín EÚ ako aj iných kontinentov.

Rôzne perspektívy

Igor Šulaj
Poradca predsedu NKÚ SR

ĎAKUJEM

ZA POZORNOSŤ

Bratislava 4. septembra 2024

info@nku.gov.sk

www.nku.gov.sk

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej Republiky

